

призводить до роздратування та втоми. Неможливість вирішення проблеми стандартними методами може викликати враження безвихідності. На цьому етапі роль викладача у творчому процесі є вирішальною: зусилля мають бути спрямовані на узагальнення вже зібраної інформації, схвалення проведеної студентом роботи, використання порівнянь з уже відомими методами вирішення аналогічних проблем тощо.

Просте накопичення великої кількості інформації ще не дозволяє автоматично створити нове знання — необхідна стадія переходу кількісного у якісне — «інкубація» або визрівання у підсвідомості дослідника гіпотез. Надалі закумуляовані у підсвідомості ідеї несподівано стають зрозумілими — з'являється швидке розуміння вирішення проблеми — інсайт. Остання стадія креативного процесу — впровадження, що передбачає перевірку гіпотези на логічність та правильність.

Не всі стадії креативного процесу можуть бути однаково проконтрольовані безпосередньо на практичних заняттях, важливою складовою творчого навчального процесу є індивідуально-консультативна та самостійна робота студента, під час якої він має бути достатньо вмотивованим для опрацювання великої маси літератури та статистичної інформації для досягнення мети. На практичних заняттях доцільно насамперед цікаво поставити завдання дослідження, за допомогою евристичних методів активізувати колективну творчість, забезпечити генерування максимальної кількості ідей, обговорити отримані результати, допомогти студентам зробити правильні висновки.

*Н. І. Федоренко, старш. викл.,
кафедра педагогіки та психології*

ЕФЕКТИВНА ОРГАНІЗАЦІЯ ІНДИВІДУАЛЬНО-КОНСУЛЬТАТИВНОЇ РОБОТИ ЗІ СТУДЕНТАМИ З ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОГО ЦИКЛУ ДИСЦИПЛІН

Індивідуально-консультативна робота викладача спрямована на рішення тих самих завдань, що й навчання, а саме на вдосконалювання знань і навичок студентів. У сучасній системі освіти, коли все більша кількість тем навчальної програми виноситься студентам на самостійне вивчення, без індивідуально-консультативної роботи вже неможливо уявити собі ефективне навчання. При проведенні індивідуально-консультативної роботи

викладачу необхідно продумати та врахувати усі фактори, які можуть допомогти в роботі.

По-перше, необхідно застосовувати різні форми індивідуально-консультативної роботи. При вивченні психолого-педагогічного циклу дисциплін на кафедрі педагогіки та психології використовуються різноманітні види консультацій. При необхідності роз'яснити складні питання програмного матеріалу викладач проводить тематичні консультації. Перед проведенням модуля, заліку чи іспиту — проводяться цільові консультації. Ці консультації доцільно застосовувати при роботі з групою студентів.

При підведенні підсумків самостійної роботи студентів (СРС) — викладач може проводити індивідуальні чи групові консультації залежно від форм та методів роботи на консультації. Наприклад, при підведенні підсумків СРС по курсу «Комунікативні процеси у навчанні» на факультеті банківської справи проводиться активна консультація (групової форми роботи з використанням активних методів навчання) по темі «Конфлікти в педагогічній діяльності».

По-друге, при організації індивідуально-консультативної роботи необхідно чітко уявляти, що консультація являє собою процес, що вимагає чіткого планування та координування. Це означає, що консультація — не та діяльність, якою можна займатися з натхнення, коли викладач покладається на імпровізацію або спонтанне рішення проблеми. Підхід до консультації як до цілеспрямованої діяльності спонукає викладача планувати й організувати свої дії. Наприклад, при проведенні індивідуальних чи групових консультацій з самостійної роботи в процесі роботи студентів над курсовою роботою з «Методики викладання економіки» та при проходженні педагогічної практики викладачами кафедри використовується нижче наведена організаційна структура індивідуально-консультативної роботи викладача зі студентами.

По-третє, щоб індивідуально-консультативна робота викладача була ефективною, необхідно вміти налагоджувати комунікативний контакт зі студентами, створювати атмосферу комфортності й доброзичливості. Для досягнення цього викладач повинен бути готовий долати деякі психологічні перешкоди, які можуть мати місце при проведенні індивідуальних консультацій зі студентами та зашкодити ефективності його роботи. Наприклад, психологічні «страхи» студентів. До них можна віднести:

1. страх перед невідомістю — природна реакція кожного, хто зіштовхується з новими ситуаціями або обставинами;

Стадія роботи	Спрямованість	Завдання викладача
Попередній контакт	Створення базису для консультацій. Урегулювання робочих домовленостей	1. Планування графіка роботи з урахуванням побажань студентів. 2. Підбір аудиторії для консультацій
Налагодження контакту	Створення стійких робочих відносин, атмосфери комфортності й доброзичливості	1. Встановлення комунікативного контакту. 2. Створення комфортної робочої обстановки
Постановка цілі	Цілі повинні бути: – конкретними – реалістичними – співвіднесеними за часом	1. Чітке і ясне інформування про вимоги програми. 2. Допомога студентам у постановці цілей і завдань роботи. 3. Формулювання очікуваних результатів. 4. Допомога в ефективному розподілі часу для виконання певних завдань
Досягнення цілей	Виконання поставлених завдань	1. Регулярність проведення консультацій. 2. Обговорення отриманих результатів на кожному етапі роботи. 3. Підтримка й заохочення студентів, що проявляють активність у роботі. 4. Підкреслено позитивна (завуальована) критика помилок студентів. 5. Надання допомоги в реалізації творчості студентів
Завершення	Спільне підведення підсумків	1. Аналіз отриманих результатів 2. Визначення успіху виконаної роботи: – акцентувати увагу на досягненнях у роботі; – відзначити цікаві думки в роботі; – звернути увагу на помилки; – побажати успіхів у подальшій роботі

Рис. 1. Організаційна структура індивідуально-консультаційної роботи викладача зі студентами.

2. страх перед пильним спостереженням — студенти можуть розглядати ситуацію консультування, думаючи, що весь їхній внутрішній мир, їхня робота й особистість будуть вивчені немов під мікроскопом. Щоб упоратися із цим, студенти мають потребу

у високому ступені довіри й повинні бути переконані в тому, що до них будуть ставитися шанобливо й чуйно. Для студентів нерідко дуже важливо, щоб їх не судили строго — фактично, твердий критичний підхід рідко оцінюється по достоїнству й приносить користь;

3. страх перед невдачею — багато студентів не впевнені у своїх здібностях, і тому почувають себе уразливо;

4. страх перед новими відносинами— спочатку студент і викладач не мають уявлення про те, як будуть здійснюватися їхні взаємини. Це зовсім природно й відбувається при будь-яких нових обставинах.

Для досягнення оптимального педагогічного контакту та подолання психологічних перешкод при проведенні індивідуально-консультативної роботи викладачу необхідно попрацювати над мотивацією студентів. Задача викладача полягає в тому, щоб створити таку ситуацію взаємодії, в якій студенти бажали б постійно перевіряти грані своїх можливостей, прагнули б розширити свої знання, навички й досвід. Для цього сам викладач повинен проявляти ентузіазм в роботі, бути винахідливим, відкритим для нових ідей і готовим шукати різні способи вирішення поставлених завдань.

Таким чином ефективна індивідуально-консультативна робота викладача це розумне поєднання різноманітності в роботі, грамотної мотивації, комунікабельності та чіткої організації роботи зі студентами.

*С. Л. Федоренко, викл.,
кафедра іноземних мов ф-ту МЕІМ*

МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ВИКЛАДАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ З ОРІЄТАЦІЄЮ НА РОЗВИТОК ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ СТУДЕНТА В ГРУПАХ З ВЕЛИКОЮ КІЛЬКІСТЮ СТУДЕНТІВ

Групу можна вважати великою, якщо викладач відчуває, що в групі занадто багато студентів для того, щоб вони всі мали можливість досягати успіхів в навчанні. Тобто, виходячи з цього визначення, великою можна назвати групу з будь-якою кількістю студентів. Однак, не тільки кількість студентів ускладнює процес навчання, але і той фактор, що у великих групах рівень мовних здібностей, вмінь та мовленнєвих навичок студентів може бути